

Závěrem práce autorka dodává, že reformu armády nadále komplikuje nejen nedostatek finančních prostředků, související s prudkým poklesem cen ropy, ale i demografický vývoj Ruska a v neposlední řadě také stále nestabilní situace na Kavkaze.

Čtenář velmi ocení slovníček, v němž jsou vysvětleny některé pojmy a zkratky použité v textu, stejně jako i řadu tabulek a diagramů znázorňujících strukturu a počty ruských ozbrojených sil.

Petr Pojman

Je. I. Pivovarov, **Postsovetskoe prostranstvo: al'ternativy integracii: istoričeskij očerk**. Sankt Peterburg: Aleteja, 2008, 320 s.

Kniha Jefima Pivovara, rektora Ruské státní univerzity humanitních věd (RGGU) v Moskvě a specialisty na sociální a hospodářské dějiny Ruska a zemí postsovětského prostoru, se zaměřuje na ekonomické, politické, sociální a kulturní integrační procesy v zemích bývalého Sovětského svazu. Autor se nejprve věnuje problému mezistátní integrace z teoretické stránky. Teoretický výklad pak doplňuje konkrétními praktickými příklady ze studovaného regionu. Autor tak poskytuje čtenáři dobře strukturovaný přehled nejvýznamnějších regionálních uskupení a „integračních projektů“ v prostoru bývalého Sovětského svazu, jako je Společenství nezávislých států (SNS), Eurasijské ekonomické společenství (JevrAzES) či GUUAM. Jednotlivé projekty rozebírá kombinací chronologického popisu a výkladu jejich funkcí. Přílohy zahrnují výběr klíčových mezinárodních, hlavně zakládajících smluv, které by měly sloužit k lepší orientaci čtenáře v tématu, dále pak obsáhlý poznámkový aparát a souhrnnou bibliografii.

Kristina Osipova

Peter Stearns, **American Fear: The Causes and Consequences of High Anxiety**. New York: Routledge, 2006, 256 s.

Stearnsova kniha pojednává o psychologických dopadech událostí z 11. září 2001 na Spojené státy americké. Od osudného útoku žije americká společnost stále ve strachu, jehož podoby autor rozebírá. V první části knihy představuje, co to strach vůbec je a čím se lišil strach bezprostředně po útoku na Pearl Harbor od strachu, který zachvátil Spojené státy po útoku na Světové obchodní centrum v roce 2001. Oba útoky byly velmi nečekané a překvapující. Po útoku na Pearl Harbor na sklonku roku 1941 se lidé na kontinentě obávali dalších úderů, které mohly

přijít jak na tichomořském, tak na atlantickém pobřeží. Strach, který toto očekávání vyvolalo, byl ale velmi individuální. Lidé svůj strach vůbec nepřenášeli na své potomky. A naopak muži cítili potřebu bojovat proti nepříteli. Tento fenomén nebyl po 11. září tolik zaznamenán, což může být přičítáno i tomu, že nepřítel byl zřejmý, stejně tak jako nebylo definovatelné nepřátelské místo, proti kterému by Amerika mohla vést odvetný protiúder. Útok roku 2001 přišel také nečekaně, ale v době míru, kdy se žádný světový konflikt neodehrával ani neočekával. Navíc byl směřován proti New Yorku, tj. městu, které je do značné míry symbolem Ameriky. Strach byl přímo hmatatelný. Lidé panikařili ve strachu, že nepřítel je za branami, ale nikdo nevěděl, kdo je tím nepřítelem.

Další část knihy, zabývající se příčinami a důsledky kolektivní reakce v roce 2001, rozebírá i kořeny „tradičního“ amerického strachu. Ukazuje, že hysterie provází americké dějiny od samotných počátků, což autor ilustruje jak případem salemských čarodějnic v 17. století, tak tzv. rudou hrozbou, silnou především v době mccarthyismu.

Velmi zajímavé je i srovnání reakce Spojených států na útoky z 11. září 2001, Španělska na teroristický útok na vlakovém nádraží v Madridu na jaře o tři roky později a Velké Británie na útok v londýnském metru v roce 2005. Stearns dospívá k závěru, že strach tu nemá dlouhé trvání – Evropa bezprostředně po útoku také cítí hněv a obavy, ale ty jsou posléze vystřídány odhodláním nástrahám čelit a spojit všechny síly; a tím je strach překonán.

Kateřina Marková

A. Sever, *Istorija KGB*. Moskva: Izd-vo Algoritm, 2008, 336 s.

Severova kniha v úvodních kapitolách popisuje zánik spojených ministerstev vnitra a bezpečnosti, v jejichž čele stál Lavrentij Berija, jejich reorganizaci a s ní spojený vznik nové bezpečnostní složky sovětského systému jako důsledek uzavření boje o moc po Stalinově smrti, přičemž ve srovnání se stalinským obdobím je možné vznik KGB považovat za jeden z výsledků „zlidštění“ systému.

Nový ministr vnitra Sergej Krumlov předložil 4. února 1954 ÚV KSSS návrh na vytvoření „Výboru pro věci státní bezpečnosti při Radě ministrů SSSR“ a v březnu 1954 byla přesně podle tohoto návrhu založena nová instituce (pouze slovo „věc“ bylo z názvu odstraněno), do jejíhož čela byl postaven Chruščovův spojenec, generál Ivan Serov. Vznikl tedy Výbor státní bezpečnosti – KGB, který, pokud nepočítáme dodnes fungující vojenskou tajnou službu GRU, byl nejdéle fungujícím sovětským bezpečnostním orgánem, a stál tak na konci řady, kterou tvořily dřívější typy bezpečnostních orgánů jako Čeka, GPU, OGPU a NKVD/GUGB, NKGB, MGB. Nutno dodat, že právě tyto předchozí orgány, především pak NKVD, založené v roce 1934, prováděly Stalinovu násilnou politiku, ale literatura je často chybně označuje jako KGB.